

Pobresa infantil a Catalunya: Realitats i reptes pel treball social

Pau Marí-Klose, Professor de la Universidad de Zaragoza

Grup de recerca *Analysis of Inequalities and New Social Risks*

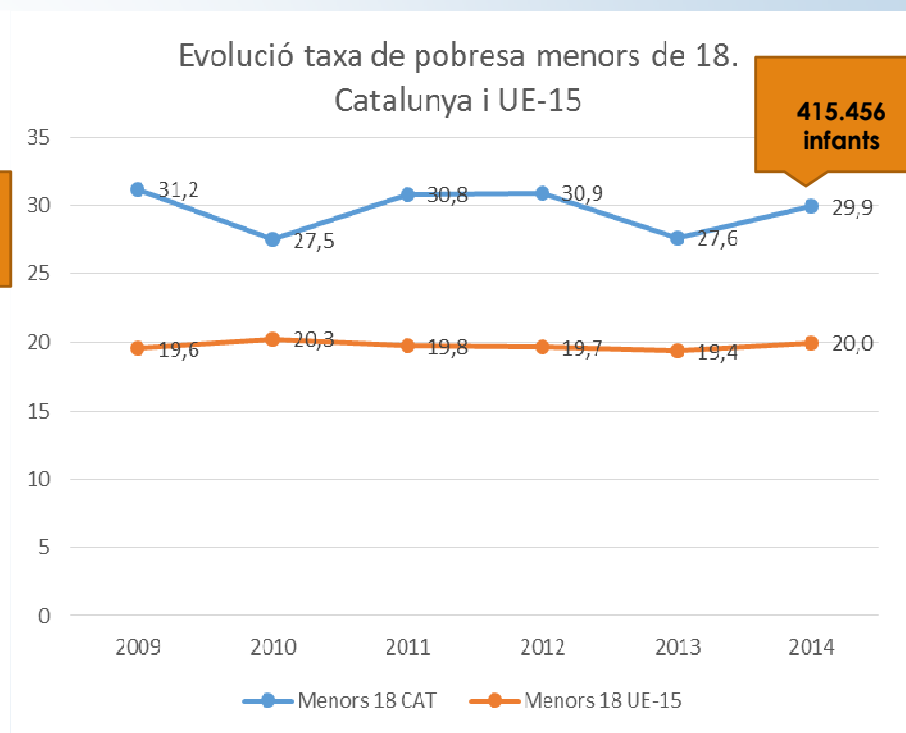
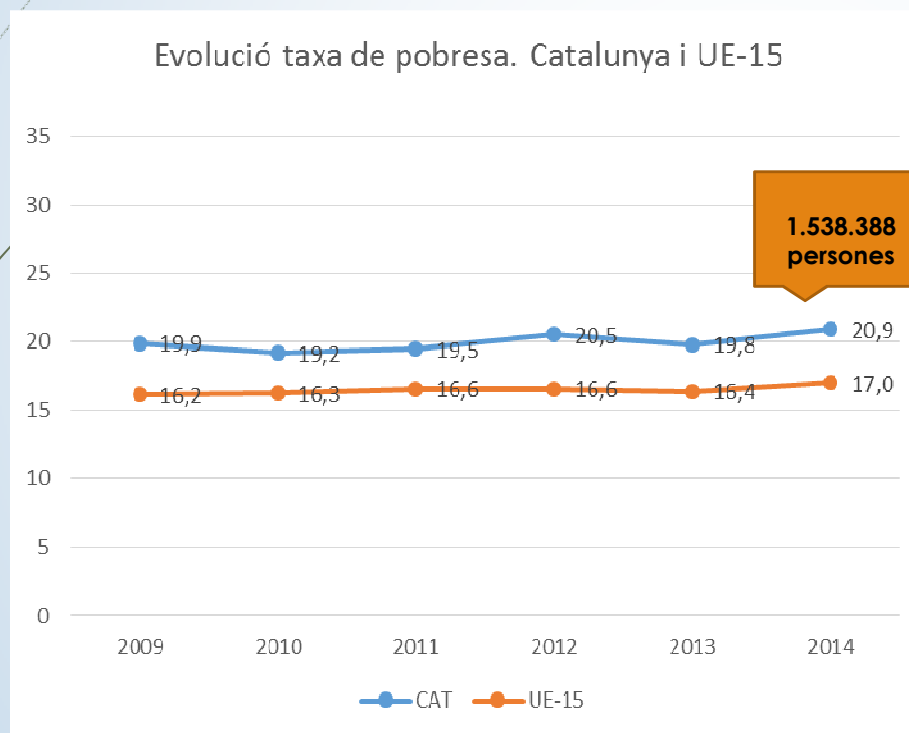
www.ainsr.org

La pobresa a Catalunya

- Evolució i magnitud del problema
- El principals perfils socials
- L'impacte de les transferències públiques
- Per què ens ha de preocupar la pobresa i especialment la pobresa infantil?
- Polítiques

Evolució de la pobresa a Catalunya. Qui surt perdent?

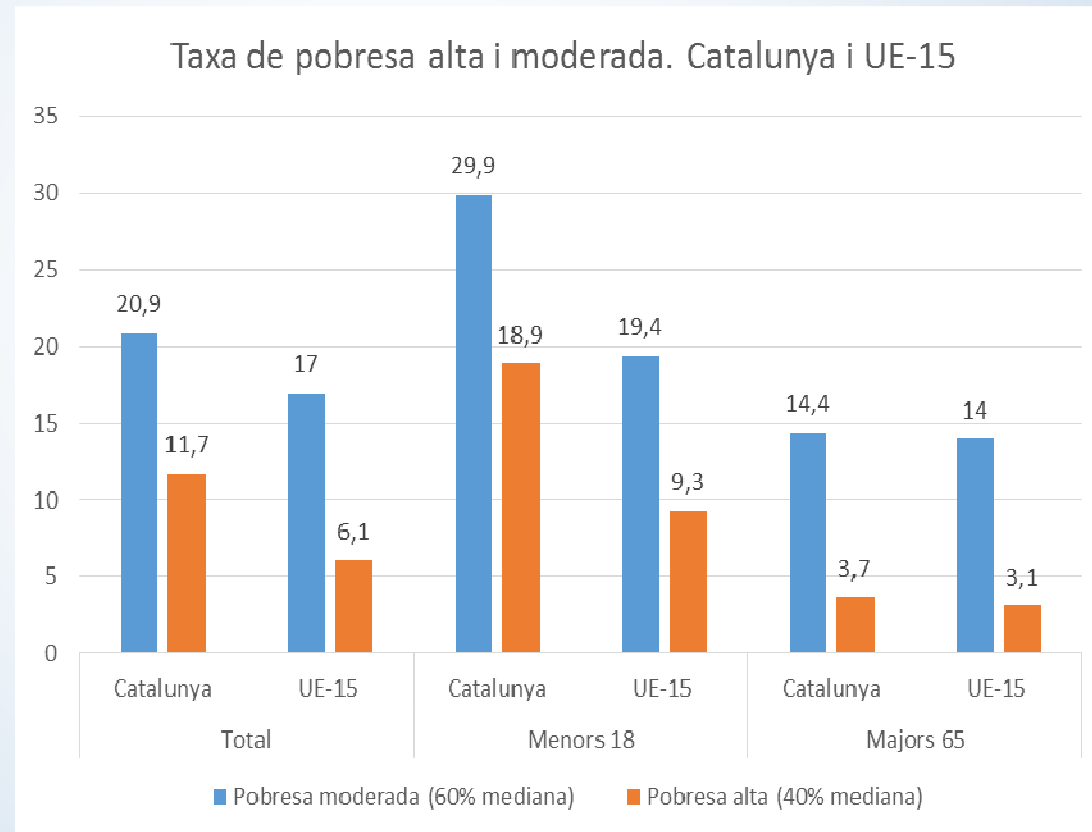

Què vol dir ser pobre a Catalunya?

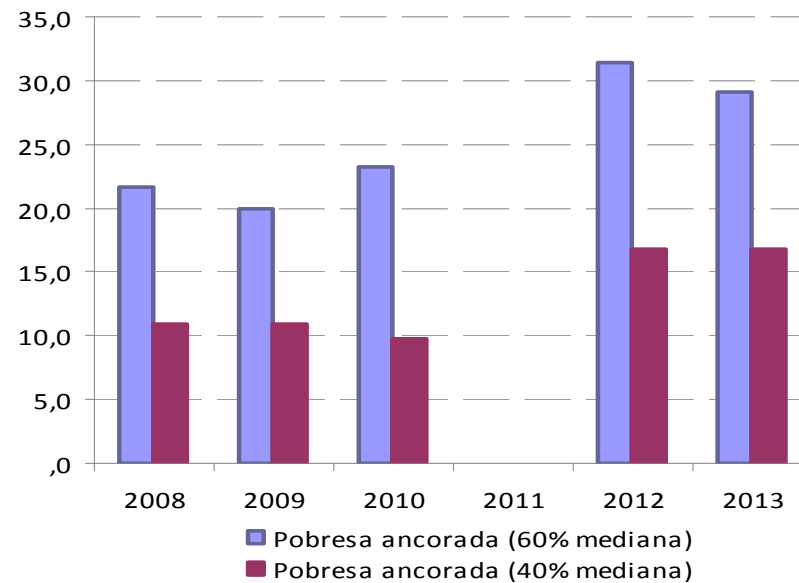
Llindar de pobresa moderada (60% de la mediana dels ingressos equivalents): una família de **dos adults i dos menors** disposen anualment d'uns ingressos equivalents de **20.511 euros**. **El llindar de pobresa moderada per una persona que viu sola és 9.767 euros anuals.**

Llindar de pobresa alta (40% de la mediana dels ingressos equivalents): una família de **dos adults i dos menors** disposen anualment d'uns ingressos equivalents de **13.675 euros**. **El llindar de pobresa alta per una persona que viu sola és 6.512 euros anuals.**

El risc de pobresa no afecta a tots per igual

Taxes de pobresa ancorada al 2008 dels menors de 18. Catalunya 2008-2013.

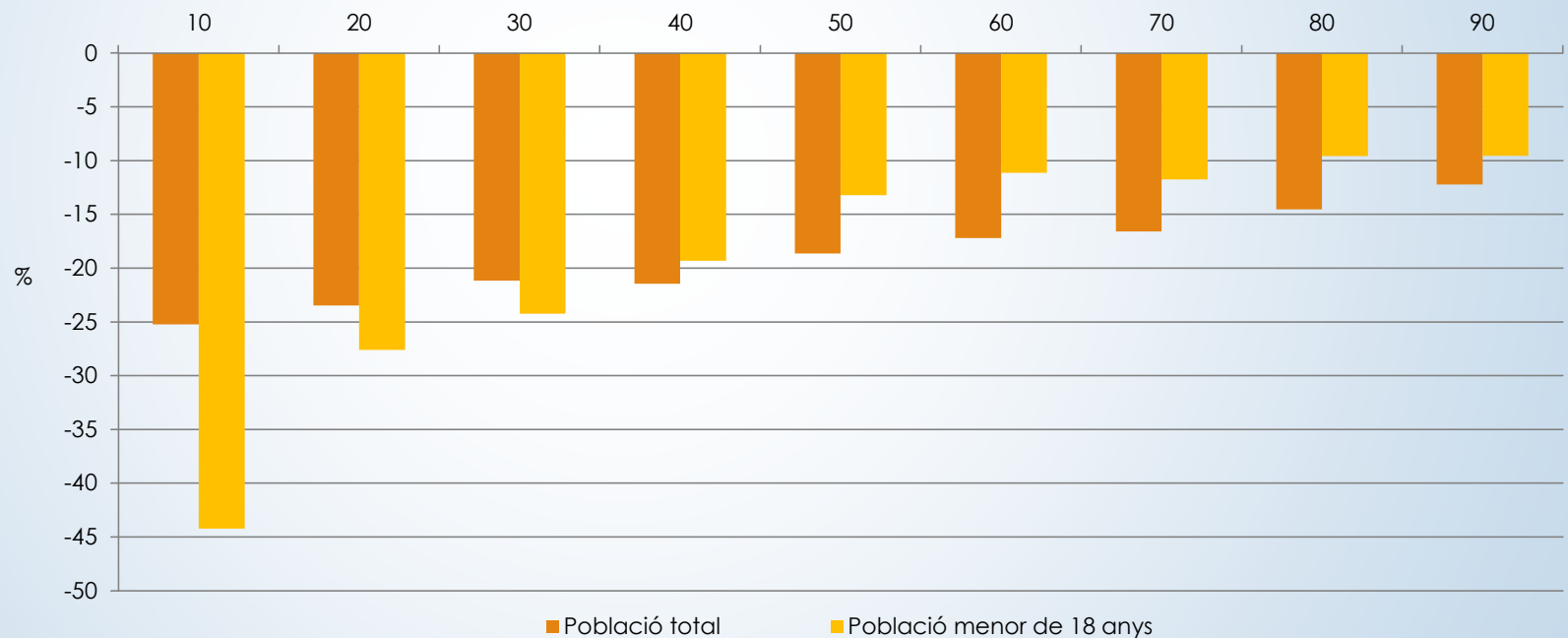
Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'ECV 2008-2013, INE.

Nota: S'utilitzen dades no tractades amb la nova metodologia introduïda per l'INE en 2013 (i que afecta a les dades des de 2009), per facilitar la comparació amb l'any d'inici de la crisi (2008).

Aquestes dades van ser sol·licitades expressament a l'INE al març de 2015, però la dada bruta de 2011 inclosa a l'arxiu no correspon a aquesta sèrie i ha estat descartada

Què ha passat a la crisi?

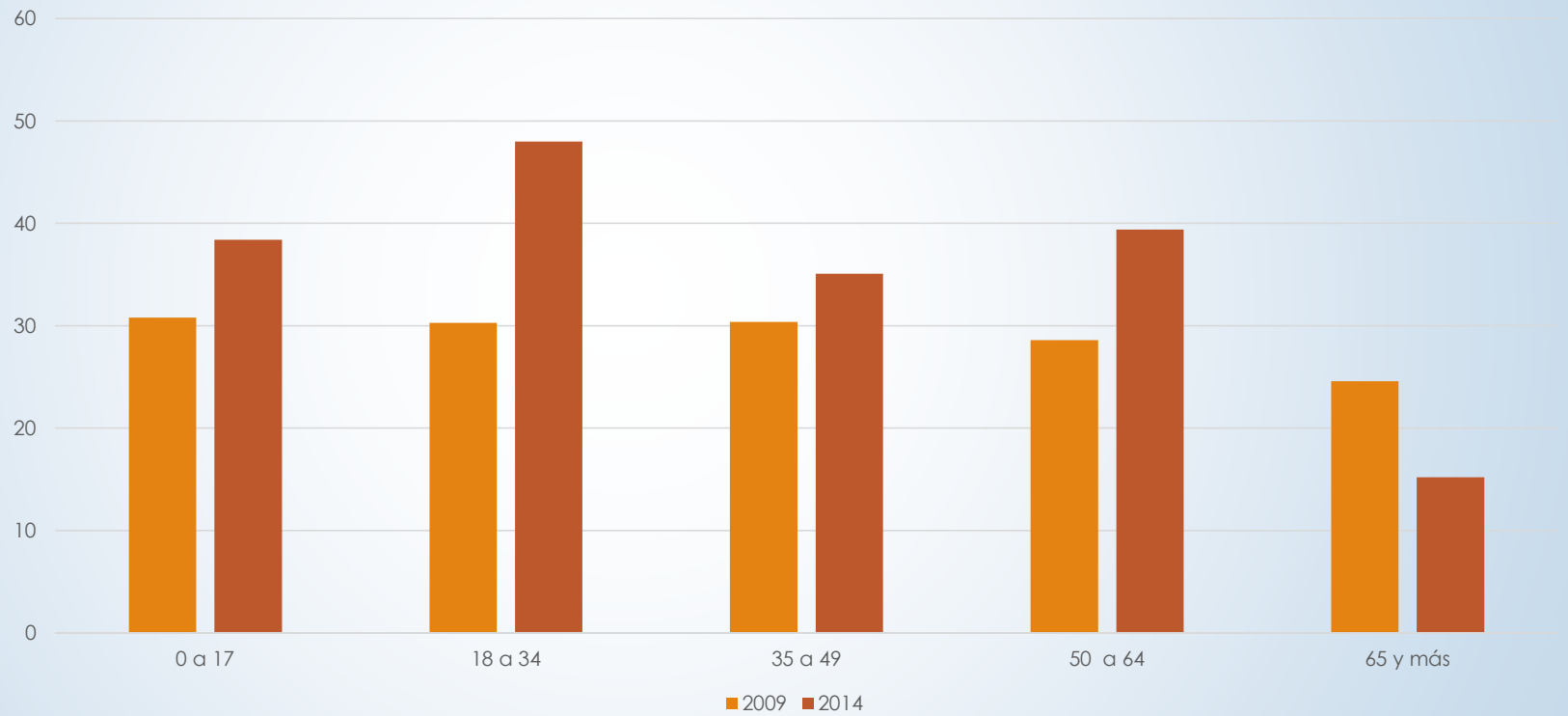
Canvi en els ingressos reals entre 2007 i 2014 en diferents deciles de la distribució d'ingressos. Espanya

Fuente: Elaboración propia a partir de la ECV 2007 y 2014.

Quan pobres són els pobres?

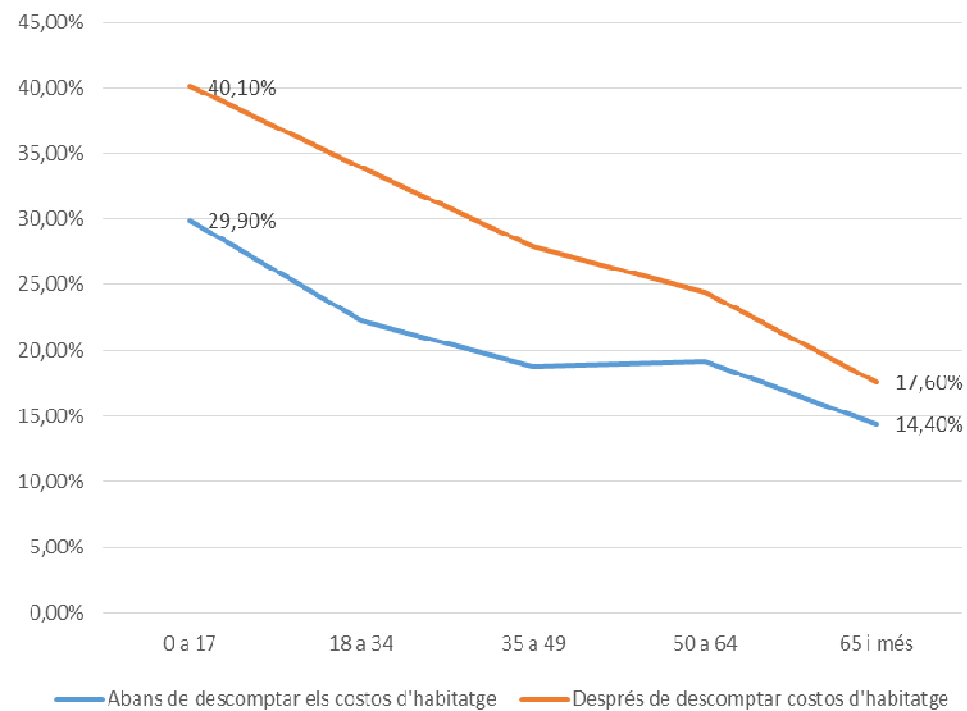
Bretxa de risc de pobresa segons grups d'edat. Catalunya 2009 i 2014

El pes de l'habitatge en la renda de la llar

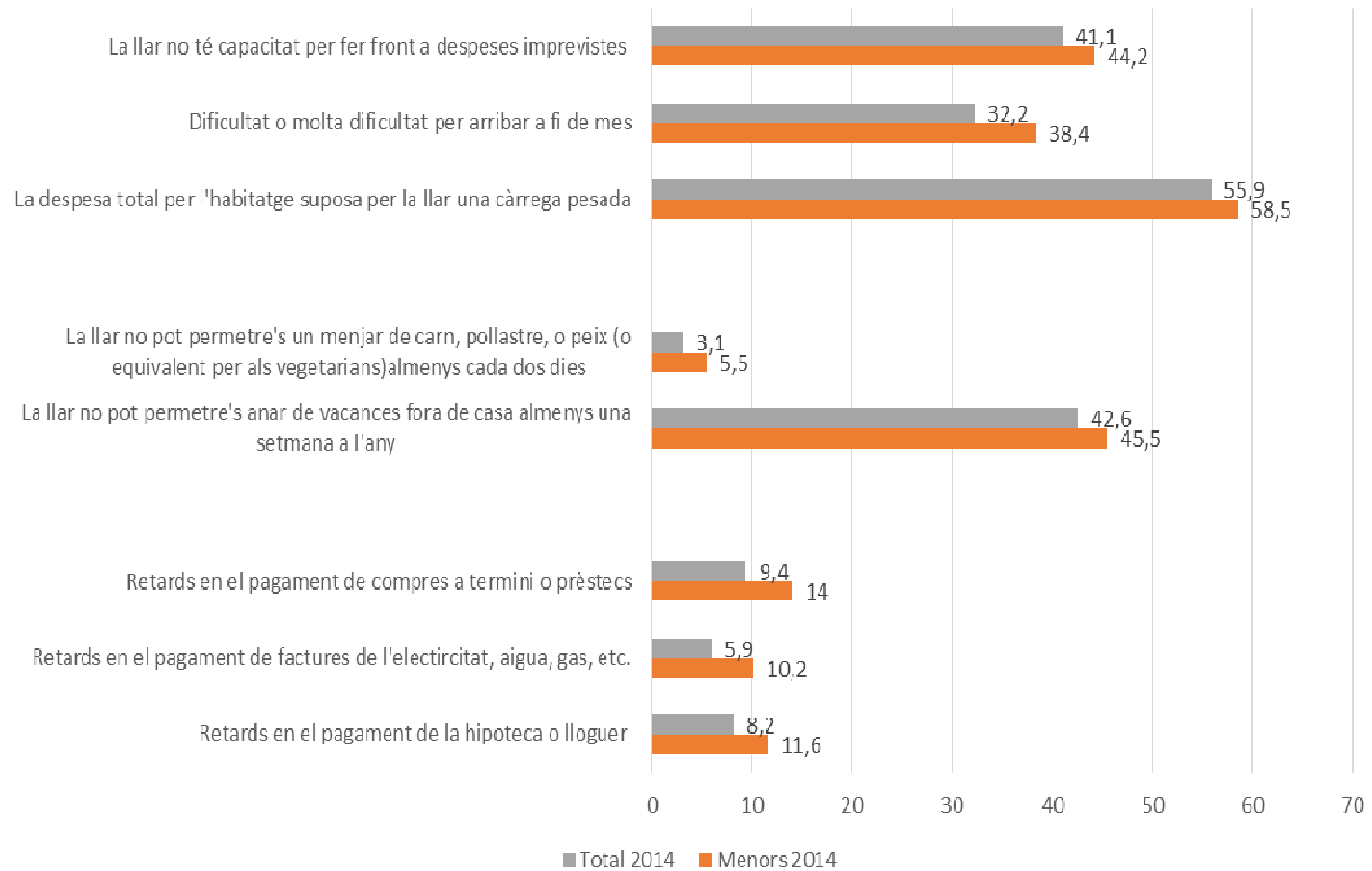
Taxes de risc de pobresa abans i després de descomptar els costos d'habitatge segons grup d'edat. Catalunya 2014

Font: Elaboració pròpia a partir de dades ECV 2014, INE.

Privació en les llars catalanes

Privació en llars i llars amb menors de 18 anys. Catalunya 2014

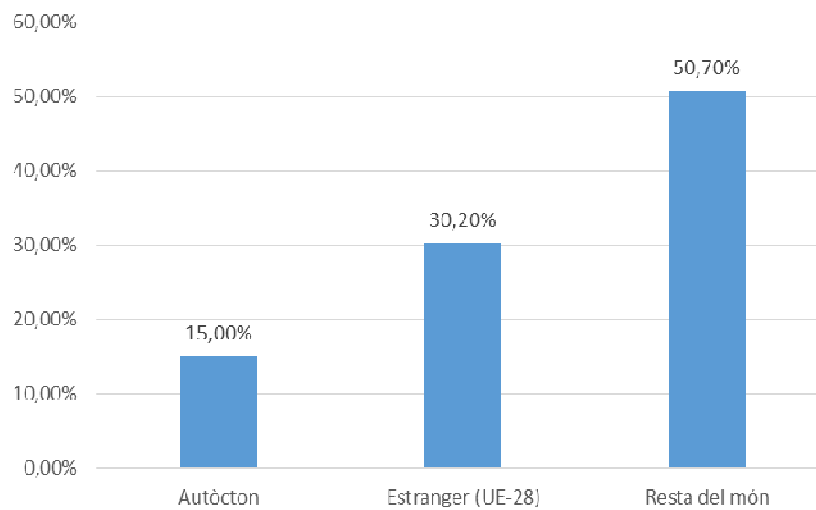
Percentatge de menors de 16 que no es poden permetre els següents ítems perquè les seves famílies no s'ho poden permetre. Catalunya 2009 i 2014

No disposen perquè no s'ho poden permetre	2009	2014
Roba nova (que no sigui de segona mà)	4,8	6,8
Dos parells de sabates (o un parell adequat per qualsevol època de l'any)	2,2	2,1
Menjar fruita fresca i verdures almenys una vegada al dia	1,1	1,3
Llibres adequats per la seva edat	2,7	3,1
Equips d'oci a l'aire lliure (bicicletes, patins, etc.)	6,6	9,7
Joguines que es poden utilitzar dins l'habitatge (joguines educacionals per nadons, jocs de taula, jocs d'ordinador)	5	3,9
Tenir regularment activitats d'oci (esport, natació, tocar un instrument, organitzacions juvenils, etc.)	11,2	21,3
Celebrar ocasions especials (aniversaris, sants, esdeveniments religiosos, etc.)	6,5	15,8
Poder reunir-se de tant en tant amb els amics per jugar o convidar a prendre alguna cosa	7,8	19,1
Poder participar en els viatges i esdeveniments escolars pels que s'ha de pagar	9,4	13,2
Tenen un lloc adequat per estudiar o fer els deures	5,9	3,6

Font: Elaboració pròpia a partir d'ECV_2009, y 2014, INE.

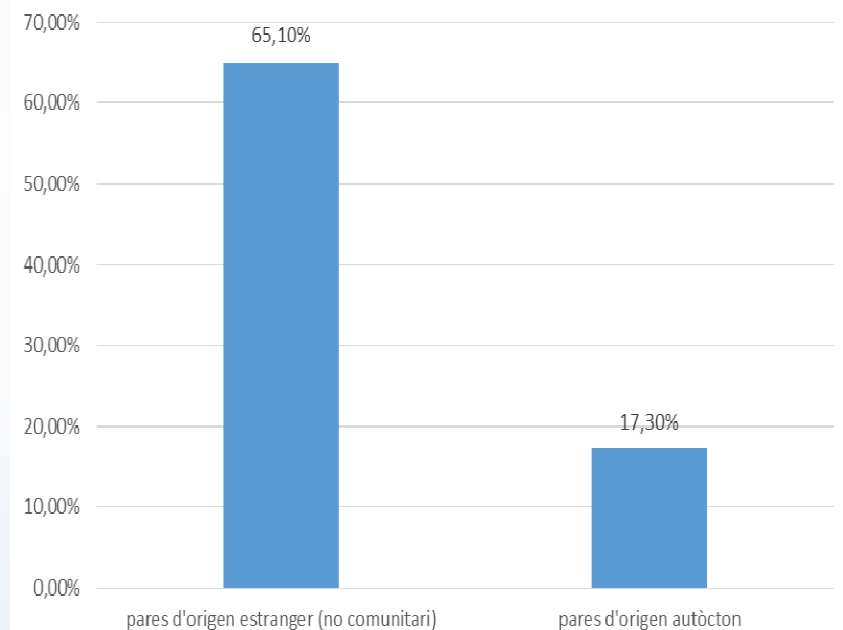
Immigració i vulnerabilitat

Taxa de risc de pobresa població adulta segons origen. Catalunya 2014

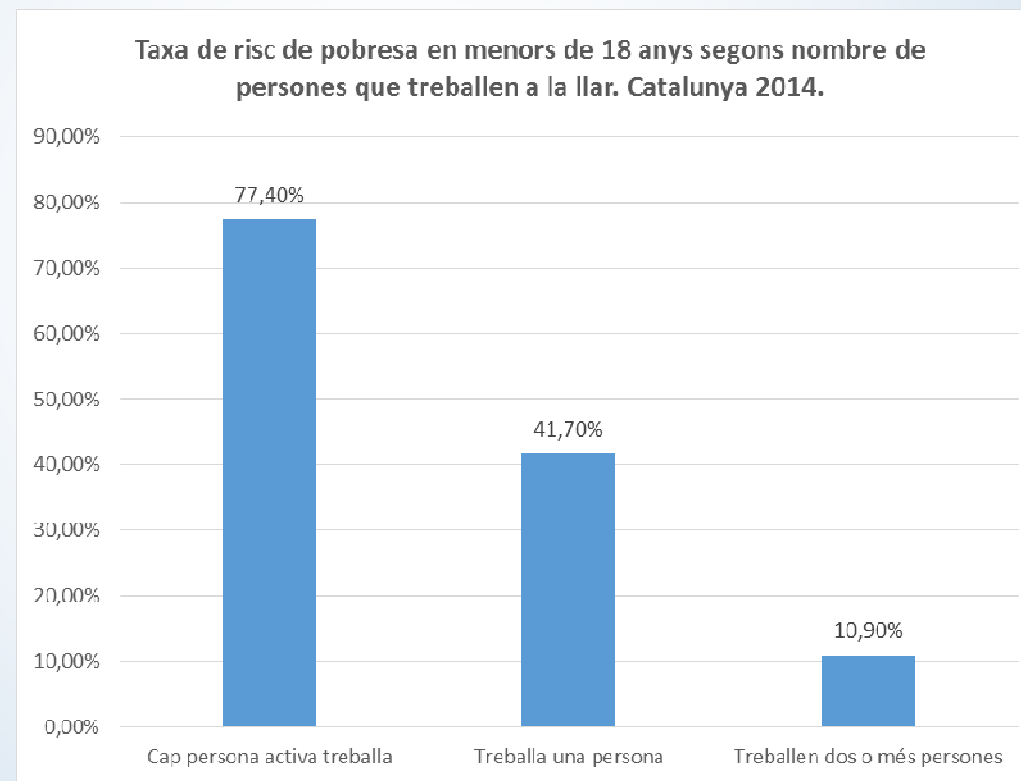

Font: Elaboració pròpia a partir d'ECV_2014, INE.

Taxa de risc de pobresa dels menors de 18 anys segons origen dels pares. Catalunya 2014.

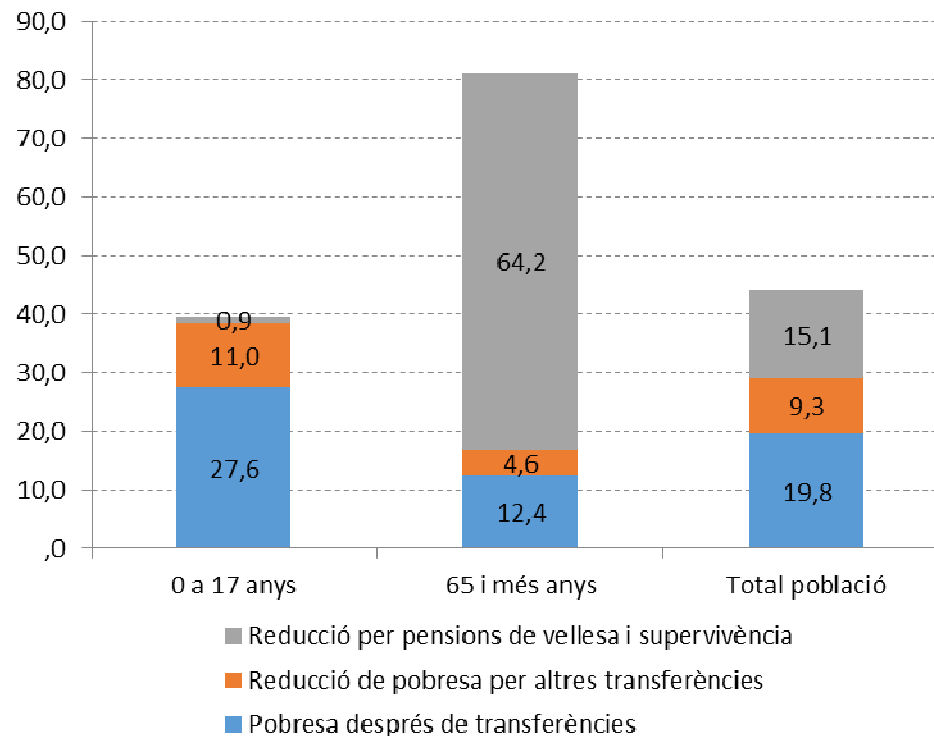

Vinculació de les llars al mercat de treball i vulnerabilitat

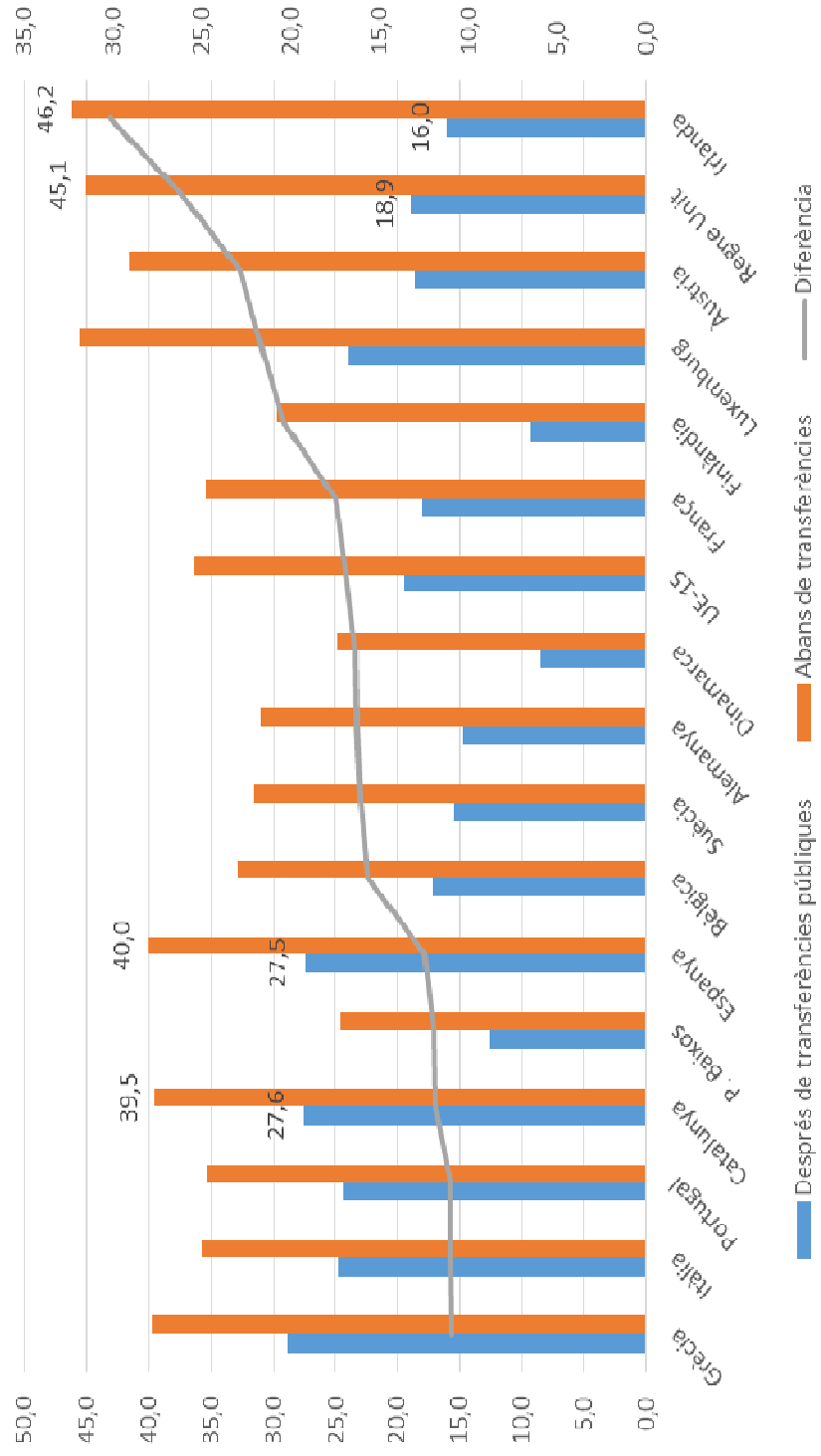
L'impacte de les transferències en la reducció de la pobresa

Taxa de pobresa abans i després de transferències segons grups d'edat. Catalunya 2013.

Font: Elaboració pròpia a partir de l'ECV_2013, INE.

Risc de pobresa abans i després de transferències socials (menors de 18). UE15, 2013

Per què ens ha de preocupar la pobresa infantil?

- ▶ Argument 1: Justícia i equitat
  - ▶ Article 27 de la Convenció de Drets de la Infància
  - ▶ La qüestió de la responsabilitat individual
  - ▶ Els efectes corrosius de la pobresa infantil sobre oportunitats vitals
- ▶ Argument 2: Cohesió social
  - ▶ Combatre la pobresa infantil és la forma més efectiva de prevenir las conseqüències més perjudicials de la desigualtat social: segmentació de la societat, deteriorament de la confiança social, desorganització social, violència
- ▶ Argument 3: Eficiència i competitivitat
  - ▶ La pobresa infantil té costos
  - ▶ La pobresa infantil afecta la competitivitat econòmica

Polítiques de lluita contra la pobresa infantil: Objecte i destinataris

	Privació material	Efectes derivats de la privació material
Infant	<ul style="list-style-type: none"> - Beques menjador, altres beques - Fons d'estalvi individual (<i>Child Trust Fund</i>)	<ul style="list-style-type: none"> - Programes d'acompanyament socio sanitari amb nadons - Escola infantil
Llars	<ul style="list-style-type: none"> - Transferències monetàries (prestacions que tinguin en compte la presència de menors a la llar, prestacions per fill a càrrec, etc.) - Polítiques d'activació dels progenitors	<ul style="list-style-type: none"> - Polítiques de conciliació (política d'horaris, escola infantil, permisos parentals) - Promoció de la parentalitat positiva
Entorns	<ul style="list-style-type: none"> - Millora de recursos comunitaris (equipaments, accés a serveis bàsics i acompanyament social per famílies amb infants) i oportunitats laborals - Prevenir situacions de segregació social i concentració de desavantatges a les escoles	<ul style="list-style-type: none"> - Capacitació de professors per atendre situacions de risc social - Reforçament d'equips escolars en escoles que acumulen situacions de desavantatge social - Promoció comunitària, - Lleure educatiu

Objecte: Privació material

- *Child Trust Fund* (destinatari: infant)
- Transferències monetàries (destinatari: llar)
- Evitar segregació (destinatari: entorn)

Objecte: efectes de la privació

- Programes d'atenció sociosanitària a famílies amb nadons (destinatari: infant)
- Parentalitat positiva (destinatari: llar)
- Programes de promoció comunitària (destinatari: entorn)

La política més urgent

- ▶ Transferències monetàries a famílies amb infants (especialment a famílies amb fills petits)

Suposen un reconeixement de que els infants són un bé públic

En termes comparatius, al nostre país estan subdesenvolupades

Poden tenir un efecte reductor sobre la pobresa infantil molt important, especialment la més severa

Als països on s'ha testat els seu efecte, s'ha acreditat l'impacte positiu sobre el progrés educatiu i la salut dels infants

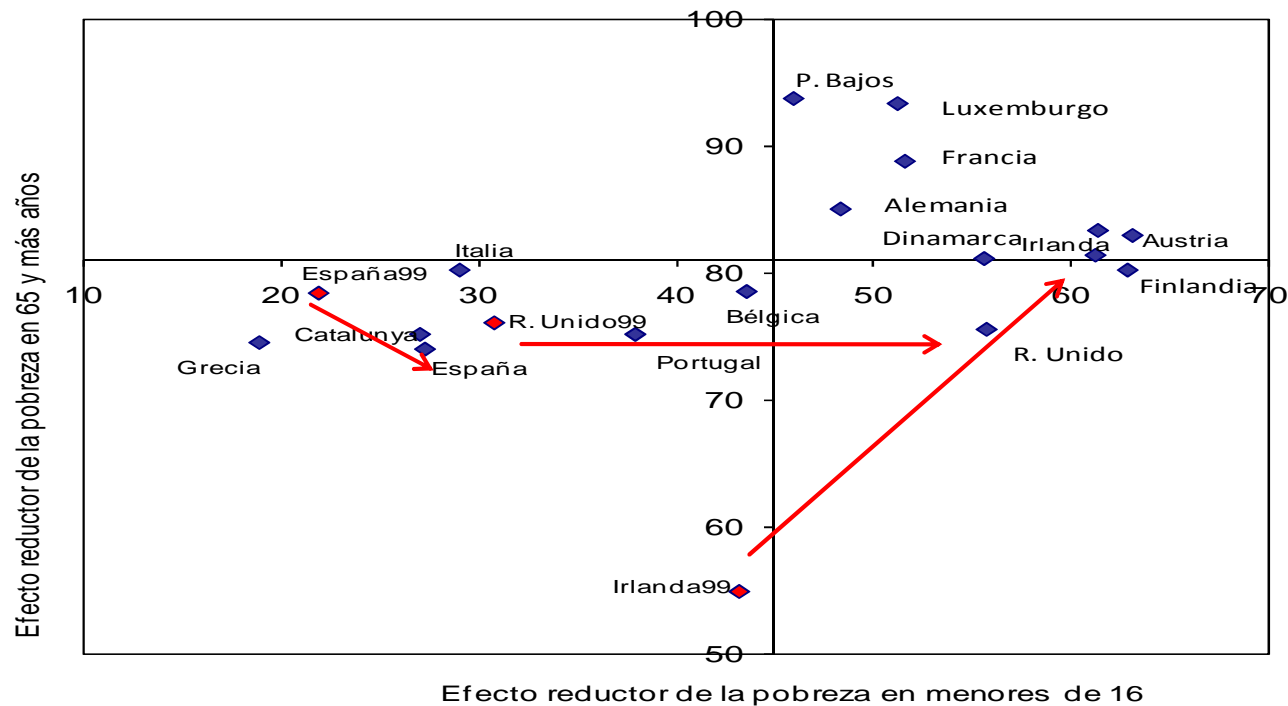
La recomanació: tenir cura del relat

Cal pensar en potenciar el discurs de la política social a favor de la infància com una estratègia per reforçar la cohesió social i, especialment el discurs de la infància com una inversió col·lectiva,

- ▶ Sintonitza amb tendències internacionals
- ▶ L'avalua l'èxit d'altres experiències
- ▶ Permet crear coalicions de suport àmplies

És possible fer-ho?

Efecto reductor de la pobreza después de transferencias sociales en menores de 16 y personas de 65 y más años (en variaciones porcentuales). EU-15, 1999-2010

Fuente: Eurostat 1999, 2010, y ECV_2010, INE.

MOLTES GRÀCIES

pmklose@unizar.es